

חוזר מס': 07/2025

ירושלים, י' באלול, התשפ"ה
03 ספטמבר 2025

אל: מנהלי בתי החולים
מנהלי האגפים הרפואיים - קופות החולים

הנדון: אבחון חשד לחשיפה לחומרים משני תודעה או מדכאי הכרה בהקשר לפגיעה מינית

סימוכין: חוזר מינהל רפואה מספר 13/2018 מיום: 11.12.2018

1. רקע:

חוזר זה מחליף, מבטל ומעדכן את חוזר מינהל הרפואה שבסימוכין והינו בנוסף לחוזר המנהל הכללי "הסדרת הטיפול הניתן במערכת הבריאות לאחר פגיעה מינית" והוא עוסק באבחון מקרים של חשד לחשיפה לחומרים פסיכואקטיביים משני תודעה, זכרון או מדכאי הכרה (כגון GHB, GBL, קטמין, בנזודיאזפינים ואחרים), שניתנו או נצרכו ללא ידיעה וחשודים כי נועדו לצורך פגיעה מינית. חשיפה לחומרים אלה עלולה לגרום לערפול הכרה, חולשת שרירים או שיתוק חלקי, חוסר יכולת להתנגד ולפערים בזיכרון, נסיבות המקשות על זיהוי הפגיעה והתגובה לה. מאחר וחלון הזמן לאיתור חומרים אלה בגוף קצר, קיימת חשיבות למודעות הצוותים בבתי החולים לביצוע דגימות בהקדם האפשרי.

1.1. חומרים משני תודעה או מדכאי הכרה וזכרון (להלן: "סמי אונס") - חומרים המוחדרים ללא ידיעה או הסכמה, במכוון ובזדון, על ידי ערבוּב החומר, בצורת נוזל, אבקה או כדור, במשקה או בעישון או באופן אחר, וזאת כדי לגרום לשינוי במצב ההכרתי, במטרה לפגוע מינית (להלן- "סמי אונס").

1.2. בין החומרים המוגדרים כ"סמי האונס" נמנים: (Gamma Butyrolactone) GBL, (Gamma) GHB, Hydroxybutyrate) בנזודיאזפינים ותרופות סדטיביות אחרות (כגון z-drugs), קטמין וסמים מסוכנים אחרים או תרופות וחומרים פסיכואקטיביים נוספים אשר לעיתים מעורבבים באלכוהול. חומרים אלה עלולים לגרום לערפול הכרה, רפיון שרירים, ישנוניות ועד לאובדן הכרה, וכן עלולים לפגוע ביכולת ההתנגדות ולחוסר יכולת לזכור פרטים בנוגע לפגיעה מינית.

1.3. החומרים השכיחים בהם נעשה שימוש, צורתם ואופן השימוש בהם:

1.3.1. GBL, GHB:

GHB הוא נוזל שקוף, דליק, חסר ריח, עם טעם מעט מלוח, אשר אינו מורגש כאשר מוהלים אותו במשקאות שונים כגון: משקאות קלים, יין, קפה, או משקאות אלכוהוליים GBL הינו נוזל שקוף בעל טעם וריח אופייניים מובהקים. שני החומרים הינם "סמים מסוכנים" כהגדרת המונח בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן - פקודת הסמים המסוכנים) ונמכרים בניגוד לחוק.

1.3.2. קטמין:

חומר מרדים הנמצא בשימוש ברפואה הומנית ווטרינרית לשם ביצוע הליכים כירורגיים. קטמין הינו "סם מסוכן" לפי פקודת הסמים המסוכנים. הסם גורם לשינויים בתפיסת המציאות ותחושת ניתוק ("אפקט דיסוציאטיבי"). קטמין מופץ במגוון צורות: אבקה, קפסולות, קריסטלים, טבליות ונוזלים שמיועדים לשאיפה או הזרקה. השימוש בו כסם עלול להיות קטלני בעיקר בערבוב עם אלכוהול.

1.3.3. בנזודיאזפינים וחומרים סדטיביים נוספים:

מסוגים בישראל כחומרים פסיכותרופיים בעלי אפקט היפנוטי, סדטיבי, מעודדי שינה. שימוש ממושך בהם עלול לגרום לתלות או להתמכרות. בנזודיאזפינים ניתנים לטיפול בבעיות שינה, בהתקפי חרדה, מצבים נפשיים מעורערים וטיפול בסוגים שונים של אפילפסיה. שימוש בבנזודיאזפינים כסמי אונס נעשה במיוחד בשילוב עם אלכוהול.

1.4. חלק מ"סמי האונס", ניתן לאתר בנוזלי הגוף עד מספר ימים מהצריכה. לעומת אחרים שכעבור כמה שעות נעלמים. לפיכך, קיימת חשיבות רבה למודעות הצוותים המטפלים לאפשרות של חשיפה ל"סמי אונס" ונטילה של דגימות בהקדם האפשרי.

1.5. לעתים יעשה שימוש בחומרים, תרופות או סמים נוספים שלא מוזכרים בחוזר זה.

- למען הסר ספק, הנחיות חוזר זה אינן מונעות ביצוע בדיקה טוקסיקולוגית קלינית בהקשרים אחרים.

2. הגדרה:

"מעבדה ייעודית" - מעבדה שתיבחר ע"י משרד הבריאות לביצוע בדיקות מעבדה לאיתור "סמי אונס". נכון למועד פרסום חוזר זה, זו המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה בבית"ח שיבא, תל השומר. פרטי הקשר במעבדה: 03-5302355/2358 דוא"ל: toxicology@sheba.gov.il

3. מטרה:

קביעת כללים אחידים ומעודכנים לאבחון חשד לחשיפה לחומרים משני תודעה או מדכאי הכרה בהקשר לפגיעה מינית או ניסיון לפגיעה כאמור (להלן: חשש לפגיעה מינית).

4. אחריות:

על מנהל בית החולים, לפעול להטמעת הוראות חוזר זה בקרב הצוותים הרפואיים והמינהלים.

5. מצבים בהם יתכן כי נעשה שימוש ב"סמי אונס" כחלק מפגיעה מינית או ניסיון לפגיעה מינית:

- 5.1 מטופלת או מטופל (להלן: מטופלת) המתארים פגיעה מינית או ניסיון לפגיעה מינית במהלכה חשו תופעות האופייניות להשפעות של חומרים פסיכואקטיביים כגון שיתוק, חוסר יכולת להגיב, בלבול, פערי זיכרון.
- 5.2 מטופלת שהגיעה לבית החולים במצב בלבול או לא בהכרה מלאה, ובשל סימנים גופניים או מידע שנמסר עולה חשד שעברה לאחרונה פגיעה מינית.
- 5.3 מטופלת המתארת פערי זיכרון עד היעדר זיכרון מוחלט שמעלים חשש לצריכה לא מודעת של "סמי אונס" וקיים חשש שעברה פגיעה מינית.

6. בדיקות נוזלי גוף:

- יש ליטול בהקדם האפשרי דגימות דם או שתן או שניהם ממטופלת באחד המצבים המפורטים לעיל (סעיף 5).
- חשוב לציין כי, קיימת חשיבות עליונה להקדים ככל האפשר את נטילת הבדיקות מאחר ובחלוף זמן הממצאים נעלמים:
- 6.1 דגימות דם ושתן יילקחו במחלקה לרפואה רחופה (להלן: מלר"ד), מוקדם ככל האפשר לאחר שעלה חשש לשימוש ב"סמי אונס" באחד המצבים המפורטים לעיל.
 - אין לדחות את לקיחת הדגימות ואין לחכות לצוות ייעודי בבית חולים שיש בו מרכז אקוטי או אחר, כאשר צפויה העברה למרכז אקוטי.
 - 6.2 דגימות דם (לפחות מבחנה מלאה) תילקחנה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ- 24 שעות ממועד החשיפה לחומר:
 - בדיקת אלכוהול - במבחנת ספירת דם;
 - בדיקת סמים - במבחנת ספירת דם או מבחנת סרום.
 - 6.3 דגימת שתן (לפחות כוסית מלאה) תילקח לא יאוחר מ- 96 שעות ממועד החשיפה. במקרים בהם עברו יותר מ- 72 שעות ממועד החשיפה לחומרים, הסיכוי לגילוי חומרים פסיכואקטיביים כמפורט בחוזר זה יורד.
 - 6.4 כל דגימה תעבור בדיקה טוקסיקולוגית בבית החולים ותוצאותיה יצורפו לדגימה שתישלח ל"מעבדה הייעודית".
 - 6.5 הדגימות ישמרו עד 48 שעות בקירור ולאחר מכן בהקפאה בטמפרטורה של מינוס 20 מעלות צלזיוס וישלחו למעבדה הייעודית בהקדם האפשרי לצורך בדיקות טוקסיקולוגיות נוספות.
 - 6.6 פרטי הגורם הרפואי שנטל את הדגימה ומספר הדגימה יתועדו ויועברו למעבדה יחד עם הבקשה לבדיקה ותיאור נסיבות המקרה בהתאם לנדרש בטופס בנספח 1 לחוזר זה ויתועדו ברשומת המטופלת.

- 6.7. יש לתעד את הליך נטילת הבדיקה ורישומה בהתאם לנוהל מספר 3\CL11004 "רישום דגימות מעבדה וסימונן" <https://www.gov.il/he/pages/mhb-cl11004-3>.
- 6.8. לאחר נטילת הדגימות האלו יש לפעול לפי חוזר מנכ"ל "הסדרת הטיפול הניתן במערכת הבריאות לאחר פגיעה מינית", בקישור הבא:
<https://www.gov.il/he/departments/policies/mk07-2022>
- 6.9. תוצאות הבדיקה:
- 6.9.1. יש לידע את המטופלת לפני שחרורה מבית החולים שישנן בדיקות נוספות לאיתור "סמי אונס" שישלחו ל"מעבדה ייעודית", שהתשובה תגיע מאוחר יותר ולציין זאת באופן ברור במכתב השחרור ביחד עם הנחיות כיצד ניתן לברר את התשובה עם בית החולים ודף מידע לנבדקת המצורף בנספח 2 לחוזר זה.
- 6.9.2. במידה והמטופלת מעוניינת לקבל את תוצאות הבדיקה ישירות מהמעבדה הייעודית אליה, עליה לציין את כתובת הדוא"ל שלה לקבלת התשובה, במקרה זה יצרף הגורם שולח הבדיקה את כתובת המייל של המטופלת לנספח 1, לצורך העברת התשובה אליה על ידי המעבדה הייעודית.
- 6.9.3. חשוב להדריך את המטופלת כי, במידת הצורך, היא יכולה לפנות לאיש מקצוע מהמרכז הרפואי הדוגם, שפרטיו ימסרו לה במכתב השחרור, אשר יסייע לה בהסבר משמעויות ממצאי הבדיקה באופן רגיש ומותאם.
- יובהר כי, משלוח התשובה ישירות למטופלת אינו פוטר את ביה"ח ממעקב אחר קבלת התשובה ותיעודה ברשומה.
- 6.10. הבדיקות הטוקסיקולוגיות המתבצעות ב"מעבדה הייעודית" הן בדיקות קליניות, ובהתאם יחולו עליהן הוראות חוק זכויות החולה תשנ"ו-1996, לרבות לעניין קבלת הסכמה מדעת מהנבדקים. למען הסר ספק, לא מתחייבת הסכמה בכתב מכוח חוק זה.
7. העברת דגימות לבדיקת המעבדה הייעודית על ידי בית החולים:
- 7.1. על בית החולים ליצור קשר עם המעבדה הייעודית, טרם משלוח הדגימות לבדיקה, לידע על המשלוח הצפוי ולתאם את העברת הדגימות בצרוף הטופס הנלווה (נספח 1) ותוצאות הבדיקות הטוקסיקולוגיות שנעשו בבית החולים.
- 7.2. מאחר והדגימות שמורות בקירור או בהקפאה התיאום יכול להתבצע במהלך שעות העבודה המקובלות במעבדה.
- 7.3. על בית החולים לשלוח את הדגימות לבדיקה במעבדה כאשר הן מקוררות או מוקפאות ולפי הנחיות המעבדה.
- 7.4. לכל דגימה, יצרף טופס דווח שיכיל את המידע הבא (נספח 1): פרטי הנבדקת או הנבדק, פרטי האירוע, תיאור מידע טוקסיקולוגי רלוונטי (מה שידוע), כמה זמן חלף לפי הידוע מהחשיפה לחומר, מועד ההגעה לבית החולים, תוצאות הבדיקות הטוקסיקולוגיות ובדיקת האלכוהול שבוצעו בבית החולים, פרטי איש קשר ופרטי התקשרות עם הגורם ששלח את הבדיקה (שם,

טלפון, דואר אלקטרוני), שעת דיגום, מספר הדגימה, ופרטי הגורם שנטל את הדגימה הכל
כמפורט בנספח 1. כמו כן, פרטי כתובת הדוא"ל של המטופלת ככל שהיא מעוניינת לקבל את
תוצאות הבדיקה ישירות מהמעבדה הייעודית.
7.5. הדגימות ישמרו בהקפאה למשך שלוש שנים ממועד קבלת הדגימה במעבדה ייעודית, שהיא,
נכון למועד זה, המעבדה לטוקסיקולוגיה ופרמקולוגיה בשיבא.

8. תוצאות הבדיקות:

- 8.1. תוצאות הבדיקות יישלחו לבית החולים אשר שלח את הבדיקה וזאת בהתאם להנחיות שבתוקף
בעניין אבטחת מידע בעת העברת מידע רפואי.
8.2. בית החולים שהפנה לבדיקה וקיבל את תוצאות הבדיקה מהמעבדה הייעודית יתעד את
הממצאים בתיק הרפואי של הנבדקת, ויפעל בהתאם לדרכי ברור תוצאות הבדיקה כפי שנמסר
על ידי המטופלת במכתב השחרור, כמפורט בסעיף 6.9. לעיל.
8.3. המעבדה הייעודית תשלח דו"ח דו-חודשי של תוצאות הבדיקות באופן לא מזוהה למשרד
הבריאות בדוא"ל: modiin@moh.gov.il. הדיווחים למשרד הבריאות חיוניים על מנת לאמוד את
היקף התופעה במערכת הבריאות.

9. בדיקה לאיתור סמי אונס בדגימת השיער:

- 9.1. יש ליידע את המטופלת על קיומה של בדיקה לאיתור "סמי אונס" בדגימת השיער, באמצעותה
ניתן לגלות חשיפה בתקופה של מ-5 שבועות ועד חצי שנה, למספר רב של חומרים, במיוחד
במקרה בו הזמן המתאים לנטילת דגימות שתן ודם חלף.
9.2. במקרים אלה יש להנחות את המטופלת כי מומלץ שעד הדיגום, השיער לא יצבע ולא יעבור
החלקה כימית או תספורת קצרה.
9.3. במידה ולא מתקיים הליך פלילי ניתן לפנות למשרד הבריאות בדוא"ל: hairtest@moh.gov.il
לצורך בחינת האפשרות לביצוע בדיקות השיער כאמור, בהליך שאינו פלילי.
9.4. הבדיקה תתבצע לפי שיקול דעתה של משטרת ישראל, במסגרת הליכים פליליים.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,

ד"ר הגר מזרחי
ראש חטיבת הרפואה

העתק:
המנהל הכללי
המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
מנהלי קופות החולים
קרפ"ר - צ.ה.ל
קרפ"ר - שרות בתי הסוהר
קרפ"ר - משטרת ישראל
רכז הבריאות, אגף תקציבים - משרד הבריאות
יו"ר ההסתדרות הרפואית

יו"ר ההסתדרות האחיות
יו"ר מועצה מדעית - ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
מנכ"ל משרד הרווחה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל

סימוכין : 339579825

[אתר האינטרנט בו מפורסם חוזרי חטיבת הרפואה וחוזרי מנכ"ל](#)

נספח 1

טופס העברת דגימה לבדיקת המעבדה היעודית

לכבוד: _____

בית החולים השולח: _____

פרטי הגורם השולח: שם מלא: _____

תפקיד: _____

טלפון: _____ דוא"ל: _____

פרטי הנפגעת: _____

מיין: זכר נקבה אחר גיל: _____

תאריך ושעת הגעה למלר"ד: _____

שעת דיגום דם או שתן או שניהם: _____

שם מלא של הגורם הדוגם: _____

מספר דגימה או מדבקה כמקובל: _____

פרטי האירוע:

סוג הפניה: עצמית בליווי מבוגר ליווי משטרה אחר:

תאריך ושעה משוערים של חשיפה לחומר פסיכואקטיבי:

הזמן שעבר בין החשיפה או אירוע הפגיעה לדיגום:

מידע טוקסיקולוגי רלוונטי: סימפטומים המעידים על חשש לשימוש בחומרים; אופן החשיפה לחומרים;
כל מידע רלוונטי אחר:

בדיקות טוקסיקולוגיות שנעשו בבית החולים (יש לצרף את תוצאות הבדיקות):

אלכוהול בדם: חיובי שלילי

סמים וחומרים פסיכואקטיביים בשתן: חיובי שלילי

פירוט סוגי החומרים שנמצאו (אם רלוונטי): _____

פרטי כתובת הדוא"ל של המטופלת ככל שהיא מעוניינת לקבל את תוצאות הבדיקה ישירות מהמעבדה
היעודית- _____

נספח 2

הצעה לנוסח - דף מידע בנושא בדיקות במקרים של חשד לחשיפה לחומרים משני תודעה או מדכאי הכרה בהקשר לפגיעה מינית

החוויה שעברת יכולה להיות מבלבלת וקשה. מתוך הרצון לעזור לך ולהקל עלייך ככל הניתן, הכנו עבורך את דף המידע הזה, שמטרתו לסייע לך לארגן את המידע על הבדיקות שנלקחו בבית החולים סביב חשיפה לחומרים משני תודעה ומדכאי הכרה. לכל שאלה ניתן לפנות לאשת הקשר בבית החולים (כפי שצויין גם במכתב השיחורור): **אשת הקשר בבית החולים:** _____.

במהלך שהותך בבית החולים נלקחו ממך בדיקות דם, שתן או שתיהן:

- בדיקות אלה, יועברו לבדיקה מעמיקה במעבדה ייעודית לטוקסיקולוגיה. תוצאות הבדיקות יתועדו וישמשו להמשך טיפול ועדכון.
- המעבדה מחוייבת לשמור על הבדיקות 3 שנים.
- במידה והשארית כתובת דוא"ל בביה"ח, 'המעבדה הייעודית' תשלח אליך את תוצאות הבדיקה בדוא"ל.
- בדף השחרור מבית החולים נמסרו לך פרטים ליצירת קשר לצורך קבלת תוצאות הבדיקות שבוצעו במהלך ביקורך במחלקה לרפואה דחופה.
- בנוסף לכך, במכתב השחרור צוין עבורך איש קשר עימו ניתן לייצור קשר לצורך קבלת התשובה והסברים אודותיה באם יידרשו.

בדיקה בדגימת שיער: יצויין כי, קיימת בדיקה נוספת לאיתור שאריות של סמים או חומרים אחרים בגוף, דרך בדיקה של דגימת שיער. הבדיקה מאפשרת לזהות אם היתה חשיפה לחומרים בחצי שנה האחרונה. את הבדיקה מבצעים החל מ-5 שבועות לאחר הפגיעה ועד חצי שנה ממועד החשיפה.

כיצד מבוצעת הבדיקה:

בבדיקה זו לוקחים מספר קצוות שיער מהקרקפת, בדרך כלל מהחלק האחורי של הראש. הבדיקה אינה כואבת, ונעשים מאמצים לגזור את השיער ממקומות שפחות נראים לעין. חשוב לדעת כי לשם ביצוע בדיקה זו מומלץ להימנע מצביעת שיער, החלקות כימיות או תספורת קצרה - עד להשלמת הבדיקה.

במידה והגשת תלונה במשטרה או בכוונתך להגיש - הבדיקה תתבצע בהתאם לשיקול דעת המשטרה או לפי הנחייתה.

במידה ולא מתקיים הליך פלילי (לא הוגשה תלונה ואין כרגע כוונה כזו) - ניתן לפנות למשרד הבריאות בדוא"ל hairtest@moh.gov.il. במקרה זה, יחזרו אליך אנשי מקצוע באופן דיסקרטי ותבחן האפשרות לביצוע בדיקת שיער בהליך שאינו פלילי.

אנחנו כאן לכל שאלה או צורך

שלך

צוות